

Fejes Endre
Rozsdatemető

*A kötet a Digitális Irodalmi Akadémia
(www.irodalmiakademia.hu)
szövegváltozata alapján készült*

*Első kiadás:
Budapest, 1962, Magvető Könyvkiadó*

1920. február hó 16-án történt, Julianna napján, déli tizenkét órakor. Pék Mária az Üllői úton állt. Stádingер pokrócát letette a lábához, hátát egy fa törzséhez támasztotta, horgas ujjú kezét átkulcsolta hasán, és apró sikolyokkal zokogott. Nem messze a Mária Terézia laktanyától, az Örökimádás-templom tornyában delet harangoztak, amikor a katonák elkergették.

Alig két órával később Hábetler János vonatra ült, elvitte kislányát Brügecsre.

Pék Mária nem utazott velük. Kijelentette: míg anyósa bocsánatot nem kér, ő nem lépi át annak a replásnak a küszöbét.

Hábetler nem válaszolt. Az iratait rendezte, néhány papírt elégetett egy sírkő mögött. Dr. Mátyás Vilmos hagyatékával nem tudta, mit kezdjen. Lapozgatta valameddig, tűnődött, nézte a halványuló, tintával írt kottajegyeket. Majd vállat vont, és visszadugta bársonygalléros télikabátja zsebébe, amit Kólish üggyvéd ajándékozott neki még a csúnya botrány előtt.

Pék Mária kivette Gizikét a ruháskosárból. Vas-tagon bebugyolálta, a kendőt megtűzte egy biztosítótűvel. A gyerek nem volt szép, hosszú arca volt, akár az apjának. Álmából riadt fel, szederjes, fogatlan szája remegett, ordított, ahogy a tüdeje bírta. Az asszony megrázta, káromkodott.

Hábetler elvette tőle.

– Igaza van Kólish üggyvédnek – mondta. – Téged nem lehet emberek közé eresztteni.

És elindult. Átlépte a deszkára terített keresztet, márványkorsókat, megkerülte az öt méternél magasabb, csukott szárnyú angyalt, és sietve fölment a lépcsőn.

Pék Mária utánafutott. Megállt a kovácsoltvas kapunál, kiabált, a kora délutáni napfényben teleszórta a Légszesz utcát trágár szavakkal. A Gázművek sárga kerítésénél megálltak a vedlett, ágrólszakadt

józsefvárosi emberek, örültek az ingyen cirkusznak, biztatták az apró termetű, magánkívül hadonászó fiatalasszonyt.

Hábetler János szaladni kezdett. A Berzsenyi utcában megállt egy postaláda mellett, megigazította karján a gyermeket, és elindult hosszú léptekkel, kissé hajlott tartásával a pályaudvar felé.

Pék Mária munkához látott. Fölsöpörte az udvart, kitakarította az irodát, majd a hátsó traktusba ment, rendet csinálni Beleznay Pál földszintes, háromszobás villájában. Kiporolta a szőnyegeket, letörölte a bútorokat, fölkefélte a parkettát, fölmosa lúgos vízzel a konyhát, a mellékhelyiségeket. Akkor Beleznay Pál felesége megmondta, cselédkönyv nélkül nem alkalmazza tovább.

Pék Mária két napig az Üdvhadsereg szalmazsákokkal zsúfolt pincéjében lakott. Itt tanácsolták neki, menjen el a Márta-egyletbe, s ha szerencséje van, cselédkönyv nélkül is elhelyezik. Csak mondja nyugodtan, hogy katolikus, templomba jár, gyón, áldoz, egyszóval mondja azt, amit egy katolikus szervezet joggal elvár tőle.

Így történt. Pék Mária elment a Reáltanoda utcába, ahol a hatos számú bérház első emeletén, kétszobás helyiségben dolgoztak a nőegylet tisztviselői. Kikérdezték alaposan, felírták az adatait, majd átküldték a várakozószobába. Pék Mária leült a lócára, a fecsegő parasztlányok közé, és beszélgetni kezdett. Valahányszor a tisztviselő kíséretében belépett egy cselédet kereső asszony, fürkészni kezdte

őket, elhallgattak. Ha elvittek egyet közülük, fölsóhajtottak, csiviteltek tovább.

Pék Máriát vékony fülű, tüdőbeteg orvos vitte el. Agglegény volt, mosolytalan, kevés beszédű ember. Wesselényi utcai, kéterkélyes lakását teleaggatta vallásos tárgyú olajfestményekkel. A hálószobában saját arcképe lógott, sápadtan, árnyékolt szemmel nézett le a falról a selyemhuzatú ágyra.

Pék Mária keze alatt kiragyogott a lakás, a főztje ízletes, választékos volt, délutánonként ajtót nyitott a betegeknek, lesegítette róluk a kabátot, hellyel kínálta őket. Csak a rendelőben, a fehér íróasztalra állított koponyáról nem törölte le a port, egy világeért sem ért volna hozzá.

Az orvos a második héten, vasárnap, miután meghallgatta a belvárosi templomban Mozart Koronázási miséjét, megengedte Pék Máriának, hogy Hábetler János a cselédszobába költözzék, három hónapra. Azzal a feltétellel, hogy csak alvás idején tartózkodhat a lakásban, tehát este kilenc órától reggel hétig.

Hábetler munkát keresett. Néha zsákolt, máskor kétkerekű kocsin zöldséget, gyümölcsöt húzott el a Vásártelepről. Ilyenkor jókedvű volt, keresetét maradéktalanul odaadta Pék Máriának. Szombatonként a postára mentek, pénzt küldtek Brügecsre, jóval nagyobb összeget, mint amennyibe Gizike eltartása került.

Ehhez Pék Mária szigorúan ragaszkodott.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.

www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Gyomai Kner Nyomda Zrt.-ben,
a nyomda alapításának 136. esztendejében, 2018-ban
A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja
Felelős vezető: Erdős Tamás vezérigazgató
Telefon: 66/887-400
<http://www.gyomaikner.hu>
E-mail: knernyomda@gyomaikner.hu

Felelős szerkesztő Várnai Orsolya
Korrektor Hradeczky Moni
A borító Németh Márton munkája
A könyvet Pintér József tervezte
Műszaki vezető Takács Klári
Kiadványszám 8963
Minion betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 3768 3
ISSN 0324-5713